

De perfin van Fiume

(Ir. Ruud J. Hammink; uit: *Perfinpost nr. 52, februari 2000*)

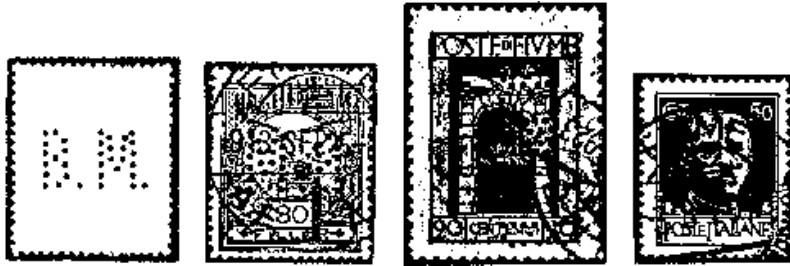
Inleiding

De perfin van Fiume vormen een interessant verzamelgebied. Vooral als ook de "voor- en nalopers" van deze Fiume perfin worden verzameld.

Fiume, een haven aan de Adriatische zee, heeft tijdens haar geschiedenis onderdeel uitgemaakt van Oostenrijk, Hongarije, Joegoslavië en Italië.

De perfin van Fiume die op zegels van deze landen voorkomen, zou men kunnen beschouwen als voor- respectievelijk nalopers (zie afbeelding 1).

Fiume is echter ook onafhankelijk geweest en heeft toen "echte" Fiume zegels uitgegeven.

Afbeelding 1. De perforatie BM in zegels van Hongarije, Fiume en Italië.

Geschiedenis

Fiume behoorde sinds 1471 aan de Habsburgers. Het maakte dan ook deel uit van het Oostenrijks-Hongaarse Rijk. Van 1850 tot 1871 werden postzegels van Oostenrijk gebruikt en vanaf 1871 zegels uit Hongarije.

Na de Eerste Wereldoorlog ontstonden er nogal wat schermutselingen om Fiume. Op 28 oktober 1918 werd het bezet door het Kroatische leger.

In de zeer gemengde bevolking bestaande uit Italianen, Zuid-Slaven (Kroaten), Hongaren en Duitsers, overwoog het Italiaanse element. Nadat Kroatië zich van de stad had meester gemaakt, vormden de Italianen een nationale raad en eisten zij annexatie bij Italië.

De stad kreeg op 17 november 1918 een internationale bezetting in afwachting van de vredesconferentie. Nog voordat internationaal een beslissing was genomen, bezette D'Annunzio, een dichter en politiek activist, op 12 september 1919 met zijn vrijscharen de stad voor Italië. Joegoslavië en Italië kwamen bij het verdrag van Rapallo van 11 november 1920 echter overeen dat Fiume een onafhankelijke vrijstaat werd.

De Italiaanse regering liet daarop D'Annunzio op 29 december 1920 verjagen. Een nieuw gouvernement werd geïnstalleerd dat o.a. de taak had nieuwe verkiezingen te organiseren. Deze vonden plaats op 24 april 1921, waarbij de onafhankelijken wonnen.

In 1922 maakten de fascistten zich echter meester van de regering in de stad en Mussolini ging weldra tot annexatie over. Bij het Verdrag van Rome van 27 januari 1924 erkende Joegoslavië dit, maar behield, behalve het aangrenzende zuidelijke en overwegend Joegoslavische stadsdeel Susak, het grootste deel van de haven. In 1927 kreeg Hongarije van Italië een vrije zone in de haven van Fiume.

Fiume zou echter tot 1947 deel van Italië blijven (zie afbeelding 2). Bij het vredesverdrag van 19 februari 1947 te Parijs stond Italië Fiume af aan Joegoslavië, waarbij Fiume werd omgedoopt in Rijeka.

Afbeelding 2: Brief dd. 24-3-37 van de Banca Commerciale Italiana in Fiume uit de periode dat Fiume tot Italië behoorde.

De postzegels van Fiume

De geschiedenis van Fiume vinden we terug in de postzegels welke in Fiume werden gebruikt (zie afbeelding 3). Chronologisch werden door Fiume de volgende zegels uitgegeven:

- 1 december 1918: eerste Fiumezegels bestaande uit Hongaarse zegels met opdruk "Fiume"
- 19 januari 1919: eerste uitgave van "eigen" zegels van Fiume.
- 2 februari 1921: Fiume zegels met opdruk Governo/Provisorio = voorlopig bestuur/regering.
- 24 april 1921: Fiume zegels met de opdruk 24-IV-1921 Costituente Fiumana
- 23 maart 1922: Fiume zegels met dezelfde opdruk met de toevoeging 1922
- 22 februari 1924: Fiume zegels met opdruk "Regno d'Italia".
- 1 maart 1924: Fiume zegels met opdruk "Annessione/All'Italia/22 feb. 1924"
- 1 april 1924: op 1 april 1924 worden Italiaanse zegels ingevoerd.

Afbeelding 3: de perforatie S&Co in zegels van Hongarije, in echte Fiume zegels o.a. met opdruk Governo Provisorio (voorlopige regering), 24-IV-1921 (Costituente Fiumana) en in Italiaanse zegels.

De putsch van D'Annunzio heeft ook geleid tot speciale postzegels (zie afbeelding 4). Vermoedelijk bestaan deze zegels echter niet met een firmaperforatie.

Afbeelding 4. Zegels t.g.v. de putsch van D Annunzio, uitgegeven in 1920.

Definitie Fiume perfin

Sprake is in dit artikel van Fiume perfin als de perfin voorkomen op Fiume zegels uit de periode van 1 december 1918 tot 1 april 1924 (Michelnr. 1 t/m 195)

Toelichting op de catalogus

In het catalogusdeel zijn vermeld/weergegeven:

- Afbeelding. Dit is, tenzij anders vermeld, een fotografische weergave. D.w.z. dat de afbeelding op ware grote is weergegeven en exact overeenkomt met de perfin.
- Unieke nummer; dit identificerende nummer bestaat uit een letter en een cijfer. Indien dit nummer tussen haakjes is geplaatst geeft dit aan dat ik de betreffende perforatie niet zelf heb gezien.
- Gebruiker; indien de gebruiker geïdentificeerd is op basis van een poststuk is achter de gebruiker een * geplaatst.
- Plaats; vermeld is de plaats van vestiging van de gebruiker. Indien afwijkende plaatsen van afstempeling bekend zijn, zijn deze plaatsen vermeld waarbij deze tussen haakjes zijn geplaatst.
- Gebruiksperiode, met daarbij
  - Vbd = vroegst bekende datum
  - Lbd = laatst bekende datumIndien een jaar of datum tussen haakjes is geplaatst, houdt dit in dat het betreffende gegeven is gebaseerd op het jaar (datum) van uitgifte van de zegels.
- Soort perforator ¹⁾
  - e.p. = enkelvoudige perforator. Indien 3 of meer zegels beschikbaar waren die volkomen identiek waren, is verondersteld dat er sprake is van een enkelvoudige perforator.
  - m.p. = meervoudige perforator. Tussen haakjes is vermeld uit hoeveel perforaties de perforator bestaat.

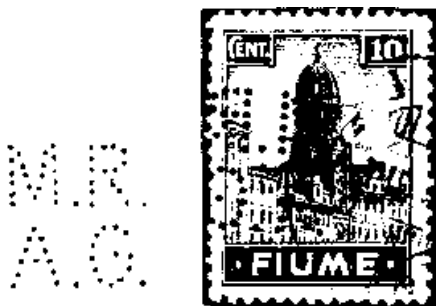
Van de meervoudige perforator zijn de varianten weergegeven. Deze zijn genummerd. Indien dit nummer niet tussen haakjes staat komen de nummers overeen met de posities in de perforator. Indien het nummer tussen haakjes is geplaatst, houdt dit in dat het niet een reconstructie van de perforator betreft maar alleen de (bekende) verschillende perforaties.

Nadere toelichting

Als nadere toelichting op de perfin van Fiume kan nog het volgende worden vermeld.

De perforatie M.R./A.G.

Geheel nieuw voor Fiume perforaties is de perforatie M.R./A.G. (zie afbeelding 5). Deze perforatie was tot nu toe alleen bekend op Hongaarse zegels.

Afbeelding 5. De perforatie M.R./A.G. in een zegel van Fiume. (collectie D. Scheper).

De perforatie B.R.

De perforatie B3 (B.R.) is bekend op Fiumezegel Michel nummer 117.

Een dergelijke perforatie komt ook voor op Italiaanse zegels. De gebruiker aldaar is Banca di Roma (B74). Zie afbeelding 6a.

B74
Triëst

niet vermeld in catalogus ²⁾
plaats: onbekend

Afbeelding 6a: Twee perforaties B.R. op zegels van Italië

De B.R. perforatie uit Triëst is gemaakt met een enkelvoudige perforator.

Van de andere perforatie B.R. zijn nog geen nadere gegevens bekend.

De perforatie B.R. van Fiume (afb. 6b) verschilt van de in afbeelding 6a weergegeven Italiaanse perforaties B.R.

Afbeelding 6b. De perforatie B.R. in een zegel van Fiume.

Joegoslavische zegels

De perforatie S&Co is bekend op zegels van Joegoslavië en wel de Michelnummers 134, 135, 138, 139 en 155 (zie afbeelding 7).

Afbeelding 7. De perforatie S&Co in een zegel van Joegoslavië.

De vroegst bekende datum is 11 mei 1922 en de laatste gebruiksdatum 10 februari 1923.

Deels hebben de zegels een leesbaar stempel namelijk: SUSAK.

Susak ligt ten oosten van de rivier Fiumara en grenst aan Rijeka. Voor zover mij bekend behoorde dit deel van Rijeka niet tot de vrijstaat Fiume. In Susak werden, voor zover mijn informatie strekt zegels gebruikt van Joegoslavië ³⁾

Het gebruik van de perforatie S & Co in Fiume en Joegoslavische zegels is m.i. te verklaren door het feit dat deze transportfirma de post voor FIUME aldaar aan het postkantoor aanbood en de correspondentie met Joegoslavische bedrijven aanbood in SUSAK.

Valse perforatie

Er is een zegel gemeld met de drie gaatjes perforatie zoals deze voorkomt in Hongaarse zegels. Het zegel betreft de Hongaarse parlamentsuitgifte met de opdruk Fiume (zie afbeelding 8).

Afbeelding 8. °Fiume" zegel met valse opdruk (collectie A.J. Wijkhuijs)

Dit type zegel met opdruk FIUME is in Fiume wel gebruikt maar in 1918.

De driegaats perforatie werd aangebracht in Hongaarse zegels vanaf 1921. In 1921 had Fiume echter al eigen zegels zodat de opdruk ongetwijfeld vals zal zijn.

De perforatie Braun/Fiume

In het Europese deel van de Wereldcatalogus van de Amerikaanse perfinclub⁴⁾ wordt nog de perforatie Braun/Fiume (zie afbeelding 9) genoemd. Hierbij wordt vermeld dat deze bekend is op fiscaalzegels !?

Afbeelding 9: de perforatie BRAUN/FIUME.

Voor zover mij bekend komt de perforatie Braun/Fiume niet voor op Fiume zegels. Wel is deze perforatie gemeld op een Hongaars zegel n.l. Mi.nr. 192.

De perforatie BIS

Volgens de door de Amerikaanse perfinclub opgestelde catalogus⁴⁾ komt de perforatie BIS ook voor op Italiaanse zegels. Dit betreft waarschijnlijk een misverstand. Een perforatie BIS is wel bekend op Italiaanse zegels, maar dit betreft niet de perforatie BIS van Fiume.

Dankzegging

Hierbij bedank ik de heren J.M. v.d.Hoorn, L.A.J. v.d. Meer, K. Ottenheimer (USA), J. v. Riel, D. Scheper, F. Semmler (D), H. Smit en A.J. Wijkhuijs voor het verstrekken van gegevens en het beschikbaar stellen van zegels.

Medewerking gevraagd

Verzamelaars die de gegevens in dit artikel kunnen aanvullen of over nadere informatie beschikken, worden hierbij verzocht dit te melden.

¹⁾ Bij het vaststellen van het soort perforator is gebruik gemaakt van de "loep"methode. Deze methode is beschreven in Perfinpost 21, mei 1992, pag. 13-17.

²⁾ Perfins of Italy, Ir. Ruud J. Hammink en Jac M. van der Hoorn, 1995

³⁾ Verzamelaars die over dit onderwerp meer informatie hebben verzoek ik hierbij om te reageren.

⁴⁾ The World Perfin Catalog, European Section, Robert J.Schwerdt, 1994.

Fiume

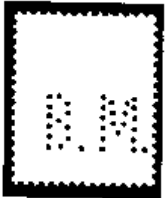
B1

Banca Italia di Sconto

(1919)-1921

Komt voor op zegels van:
 Hongarije : nee
 Joegoslavië: nee
 Italië: nee

vbd: (10-10-19)
 lbd: 16-11-21
 perforator: e.p.

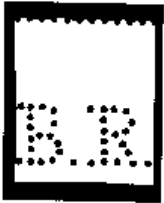
B2

Gebruiker onbekend

<1918->1924

Komt voor op zegels van:
 Hongarije : ja
 Joegoslavië: nee
 Italië: ja

vbd: n.v.t.
 lbd: n.v.t.
 perforator: m.p. (10)

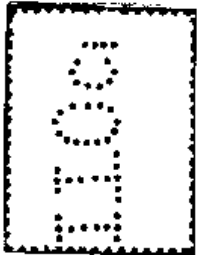
B3

Gebruiker onbekend

(1921)

Komt voor op zegels van:
 Hongarije : nee
 Joegoslavië: nee
 Italië: nee

vbd: (1921)
 lbd:
 perforator?

I1

Gebruiker onbekend

(1922)-(1923)

Komt voor op zegels van:
 Hongarije : nee
 Joegoslavië: nee
 Italië: nee

vbd: (23-03-22)
 lbd; (23-03-23)
 perforator e.p.

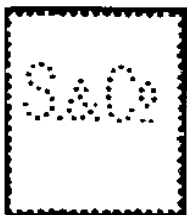
M1¹⁾

Gebruiker onbekend

< 1918-(1919)

Komt voor op zegels van:
 Hongarije: ja
 Joegoslavië: nee
 Italië: nee

vbd: n.v.t.
 lbd: (28-07-19)
 perforator ?

S1

Schencken & Co (spedition)

<1918->1924

Komt voor op zegels van:
 Hongarije : ja
 Joegoslavië: ja
 Italië: ja

vbd: n.v.t.
 lbd: n.v.t.
 perforator: e.p.

¹⁾ Deze afbeelding is geen fotografische weergave.

BM

(1)

(2)

(3)

(4)

(5)

(6)

(7)

(8)

(9)

(10)